

[Transcript] Dagens Eko / Mörka historien bakom räddningen i Amazonas

Ivan, den här historien om barnen som räddats ur djungeln där i Kolombia, har den fått ett lyckligt slut skulle du säga?

Ett relativt lyckligt slut skulle jag säga för att barnen har hittats vid liv ja och det är stort.

Men de har också gått igenom en hel del traumatiska upplevelser.

Och så finns det flera bottnar i den här historien som visar på flera problem som Kolombia har.

Det här är Dagens Eko med Robin Olin.

Idag, den mörka historien bakom räddningen i Amazonas.

Vid grindarna till militärsjukhuset i Bogotá står vakter i kamouflaskläder med keps och automatvapen i händerna.

Medlemmar ur ursprungsbefolkningen tändar rökelse.

Men reporterernas mikrofoner riktas mot en man i ruti tröja och blott munskydd.

Han heter Emanuel Ranocke och är pappa till de fyra barnen, 13, 9, 4 och 1 år gamla, som överlevt 40 dagar ensamma i djungeln.

Med tårar i ögonen berättar Emanuel Ranocke i det hans äldsta dotter just sagt där inne på sjukhus sängen.

Att deras mamma har varit vid liv i fyra dagar efter flygcrashen.

Innan hon dog sån åt barnen och ges sig av ut i djungeln, letar efter er pappa, förklarar han.

Och även om Emanuel Ranocke är lycklig över att få tillbaka sina fyra barn så oroar han sig fortfarande för sin egen och för deras säkerhet.

De kan skicka personal hit till Bogotá för att döda mig, säger han.

Kan vi vara med där? Om personal kan vi buska i Bogotá bara kan vi med.

Ja Ivan, jag tänker att för att förstå varför det här kanske inte bara är en solskens historia så tar vi det från början.

Platsen där de här barnen kommer ifrån och pappan, vad är det för ställe?

Platsen heter Arara Guara. Det är en by som ligger i hjärtat av den kolombianska delen av Amazonas.

Den senaste folkräkningen så bor där 693, med lämningar av urfolket Oidotto.

Det är folkslaget som barnen tillhör. Arara Guara har tidigare varit mest känd för att där byggdes ett fängelse.

Det var en anstalt för kolombias farligaste brottslingar. Det här är 1930-talet ungefär.

Och fängelset kallades för det gröna helvete. För intressant är att fängelset saknade murar.

Fångarna fick gå runt fritt i området. Det var träskmarken när den tjocka vegetationen vildade djuren runt omkring som fungerade som murar.

Man byggde alltså anstalten där, just för att de givningen är så fylld av faror att ingen fångare skulle ha lust att rymma.

Det är där de här barnen växte upp.

Annars är det Arara Guara en vanlig Amazonas by med sina småhus.

Utan några land vägar det ut. För att lämna byn måste man flyga och det var det barnen gjorde med sin mamma måndagen 1 maj.

Här i kolombias toppkocaineproducerad region. Alla unitar av fargen är bara reformerade.

Och vad är det som gör att de bestämmer sig för att lämna den här platsen?

Jo, för att barnens pappa är ylfolksledare. Och i området här är det olika väpnade grupper som ständigt trakacerar lokalbefolkningen.

Pappan gick ut i media och anklagade en av dessa väpnade grupper som består av flera som

hoppade av farkgrillan efter frihetsavtalet 2016 här i kolombia.
Då farklar ner det vapnen. Pappan sa att den är gruppens rekryterad barn i området.
Att de hade försökt kidnappa två av hans döttrar och då började han få mordhot.
Och det var det som fick honom att fly från det här området.
Att han på något sätt hotar deras illegala verksamhet där då?
Ja, exakt. Att han drog uppmärksamheten till dem på ett sätt som de tyckte är dålig.
När han väl hade fixat boende och jobb i Huvudstaden pågått där så bad han familjen att komma efter.
Så att mamma och barnen var på väg till honom när de klev om bord.
Den lilla säsna planeten där öde stigda måndag den första maj.
Så de var på väg att lämna den här platsen i Hoppom och starta ett nytt liv helt enkelt?
Ja, så var det.
Och vad är det som händer då när de befinner sig på det här planet?
Jo, men planet de färdades i kommande fram till lilla staden Guavieri där pappan stod och väntade.
Den dagen första maj alltså anropade piloten och satt han hade motorproblem.
Men sen bröts kommunikationen helt.
Man började söka efter planet, men området är stort då.
Det tog hela två veckor innan man hittade flygvraket.
Och vad hittade man där? Jo, tre döda människor, alla vuxna.
Det skulle visa sig senare att det var mamman, piloten och en white-auto-ledare som följde med mamman till Guavieri.
Men barnen var borta.
När man ser bilder på det här kraschade flygplanet,
fick det ju bli många som gjort nu över hela världen när den här nyheten spridit sig.
Så det är svårt att förstå hur någon överhuvudtaget kan ha överlevt en sån krasch.
Ja, det förstår man inte.
Det man kan se på bilden är att framdelen är helt förstörd.
Men hela baksidan är kvar, liksom stående som ett torn och tittar upp mot himlen.
Så man kan väl utgå från att barnen satt där på baksidan,
men hur de överlevdes mellan mot marken.
Och dessutom är inga större fysiska skador för mig än en solgåta.
Så här har vi alltså ett läge med fyra barn, spårlöst försvunna i djungen.
Vad är det här för en slags plats som har hamnat i?
Man kan nog säga att det här är en extremt ohestvällig miljö.
Det är regn och väder nästan hela tiden.
Det är träskmarker.
Du går där och på många ställen så får du lera den upp till låran.
Träden kan vara 90 meter långa.
Om plus den tjocka vegetationen gör att på många platser är det helt mörkt.
Solljuset når inte ner till jord ytan helt.
Insatschefen generalen Pedro Sanchez sa flera gånger undersökande
att de trodde att sökpattullen var 20-30-40 meter från barnen
men att regnet och vegetationen gjorde att de inte kunde höra eller se varandra.
Utöver det så har du vilda djur som jag går,

giftiga urmar, giftiga växter, olidliga insekter som inte låter dig vara.
Och så har du de olika värtnade grupperna som ibland går runt där
eller andra kriminella som sysslar med skogsavverkning eller mineralutvinning.
Men andra ord är det här ingen plats för barn så skulle man kunna säga.
De är fyra mindre åriga hamnare.
Hur gör de då för att ändå försöka hitta barnen i den här eländiga trängen?
Det man gör är att man leder den stora sökinsats
där kolombias främsta elitsoldater deltar.
450 stycken är tränade att kriga och överleva i junien.
Och de sällar sig som mest 150 civila från yrfolken,
vana vid junielivet, men godis känner de om förhållandena där.
Man kastar ner flygblad på både spanska och hittott och språket
med instruktioner om hur man kan överleva i junien.
Man kastar ner matpaket från helikopterarna och via högtalare
så sänder man ett inspelat meddelande från barnens mor och mor.
När hon är på spanska och på hittott och språk
ber de att inte röra på sig, att stanna kvar där och med
så att de blir lättare att hitta.
Elikt militären så kunde ljudet höras ända bort till 4-5 km från ljudets källan.
Man använder också avancerade satellit i utrustning
för att styra sökpatrullen allt eftersom man hittar diverse fynd
efter barnen som vind, skydd, fotspår, olika prylar.
Man belyser området med jättestrollkastare
som försöker visa barnen och vilket håll de ska vandra om de rör på sig.
Det låter som att de verkligen satt in allt de hade här.
Det är en väldigt avancerad operation.
Ja, det är det.
Och det sägs att det är en av de mest omfattande i kolumbens historia.
Blir det en politiskt viktig fråga då, den här sökinsatsen?
Att den ska ge resultat när de satsas hårt på det här?
Ja, det blir det så småningom.
Framför allt efter den tabbe som presidenten Gustav Obetro gjorde
när han tvittrade att barnen hade hittat sig i liv och det var intressant.
Och det är klart, landet ledare ger ut en nyhet som hela världen väntat på,
men som senvissar sig inte stämna, det är en stor grej.
Inte minst för hans redarskap och hans trovärdighet.
Så att för presidenten själv blir det extra viktigt
att den här historien slutar lyckligt.
Men dagarna går ju här och veckorna och blir till en månad.
Och man undrar ju i det här läget om barnen lever,
vilket de vill verka tro när de ändå fortsätter att leta.
Hur kan de hålla sig vid liv?
Har vi fått några svar på det så här efterhand?
Ja, det som hittills har framkommit är att barnen tog med sig en större mängd faringa

från flygplanet.

Faringa är en vanlig gröda jamasånas,
som jag tror att vi där hemma kallar för kassavarmjöl.

Okej.

Det är inget jag brukar laga middag på.

Inte jag heller här i Colombia.

Men faringa har ungefär samma näringsvärde som till exempel havre har.

Det sägs att 13-åringen den äldsta i gruppen portionerade ut maten
till de övriga barnen så att det skulle räcka länge.

De plockade också olika frukter under sin vandring

och det var just en biten frukt,

som var ett av de fynd som visade var de hade varit.

Och så hade de med sig en liten pettflaska

och fyllde med regn vatten och track.

Man tänker ju, du sa ju det, farliga djur också.

Hur sover en grupp barn sådär i mitten junglen på natten?

En sak som familjen har berättat är att 13-åringen är väldigt duktig
på junkelliv, att hon var skicklig i lekarna som barn.

Då har man lekt att man byggde tillfälliga boenden,
olika typer av vindskydd, byggde av växtblad och grenar.

Hon, alltså 13-åringen ska alltså klara att den byter
med hjälp av 9-åringen, har det framkommit.

I början hade de också med sig två mobiltelefoner
som de använde som fick lampor de första nätterna
tills batterierna tog slut.

Hur de lyckades hålla sig innan de vilda djuren,
det är återstår och ser, det vet vi ingenting om just nu.

Du har läst det någonstans en detalj
som liksom fick mitt faders hjärta och skära lite extra.

Det var två av de här barnen faktiskt
ska ha fyllt år under den här tiden.

Ja, det stämmer. Jag vet inte om de fyrade det på den sätt.

Jag vet inte ens om de visste vilken dag det var,

men ja, fyra åringen blev fem år i djungeln

och bebisen fyllde sitt första levnas år

under de dagar de var vilsa där i Amazonas.

Men du Ivan, här i Sverige,

men i internationell media så fick det här

väldigt mycket uppmärksamhet i början

av den här sökinsatsen efter barnen,

men sen känns det som att det glömdes bort lite grann.

Hur var det där i Colombia, höll sin trässet uppe?

Ja, det var nog på samma sätt här tror jag.

Och dessutom hamnade presidenten Gustavo Petro

i en kris med saftiga rubriker,
avgångskrav som riktade uppmärksamheten
bort från barnen och sökandet.
Så Gustavo Petro har varit väldigt trängd
och därför har det här lyckliga slutet
eller relativt lyckliga slutet
i alla fall gett honom en liten respit de här dagarna.
Vid middagstid, fredande nionde juni,
får Armeegeneralen Pedro Sanchez,
som lätt sökinsatsen efter barnen i djungeln,
ett meddelande på radion.
Mirakel, mirakel, mirakel.
De är believ.
På bilder syns barnen sitta på filter
omgivna av den täta djungeln,
men ur ursprungsbefolkningen och armen
står runt omkring.
Barnen sitter ihop sjunkna,
ansikten är täckta med smuts,
håret rufsigt, kläderna hänger på kroppen.
De flygs iväg med helikopter
och för sen till Militärsjukhuset
i huvudstan Bogota.
Presidenten Gustavo Petro
kallar barnen för fredens barn
och hela kolombias barn
och anhyllar samarbetet
mellan militären och ursprungsbefolkningen
som deltagit till sökinsatsen.
Sen besöker presidenten barnen på sjukhuset
ihop med TV-kamror.
Där syns sjukhuspersonal tvätta
och kammar flickernas hår.
Ettåringen ligger i en spjällsäng
och får sondmatning.
Ja, Ivan.
Hur lyckades de hitta barnen till slut?
Det var en grupp civila som hittade dem
och det är precis vad många pekar på här.
Att det inte slut blev
människans varma och nära relation till naturen.
Alltså yr folks människor
som avgjorde saken här.
Hur mår barnen nu då?

De mår efter de sändigheterna bra
och säger om man höriga
som har träffat dem på den Militärsjukhus
där de vårdas och kommer att vårdas
i cirka två veckor till.
Otroligt nog så hade de
inga allvariga fysiska skador.
Men de hittades såklart
under näda utorkadeo
det psykologiska traumat måste vara enormt.
Och jag tänker det som du berättade
som var anledningen till att de
hoppade på det där planet från första början.
Att pappan bestämt sig att de ska
fly undan grillan som finns
där ute i djungeln.
Vad hände med det?
Pappan har berättat öppet om det nu
och han vill att regeringen erbjuder honom
och familjenskydd.
Jag har inte sett något från regeringen ännu
men fallet har varit så uppmärksammat
att det är nog ingen tvekan
om att pappan och barnen kommer att få det skydd om begär.
Det är ändå någonting med det här.
Som du säger, att man nu hyllar
ursprungsbefolkningens insats
och den här trettonåriga flickans
kunskaper om naturen och djungeln
och ena sidan och andra sidan
i grund anledningen till varför de själva
känt att de måste fly sina hem
att de lever i en situation
som varit ohållbar.
Har hela den här historien satt fingret
på någonting om det
hur ursprungsbefolkningen har i Colombia?
Ja, det har det.
Frågan är hur den debatten kommer
att hanteras.
Det finns ju flera bottnar
i den här historien
som redan börjat uppmärksammas.
Till exempel frågan som du nämner

om de bortklömda samhällena
som lever nästan totalt avskrunda
från någon världen.
De har sällan tillgång till hälsa,
utbildning till exempel.
De extremt dåliga kommunikationerna
som tvingar folk att flyga
till exempel de närmaste sjukhus
och då använder man små osäkra
flygplan som drivs av småföretagare
som sällan följer
flygsäkerhetsnormerna.
Säsnaplanet som kraschade mevanet
hade till exempel kraschat
något år tidigare och reparerades
utanför alla kontrollsyste­men,
alltså svart.
I andra länder hade det planet haft
flygförbud,
men inte här ute i Amazonas.
Och så har vi frågan
om de kriminella och beväpnade grupper
som styr och ställer
i de här områdena.
Det staten inte har någon närvaro
där hela befolkningar
blir utsatta för det.
Ser du någon tendens
att den här debatten följer på
historien om
de här räddade barnen?
Jag har sett lite glimtar av det
framförallt en journalist som har skrivit
ut förligt om hur
det här sätter fingret på
en så viktiga strukturella
problem som Colombia har.
Men jag är inte 100 % säker
på att det här kommer
att leda till en mycket större
debatt. Och frågan är om
regeringen och staten mäktar
med att ta i tum med de
lösningar som föreslås

för att motverka alla de här
problemen.
Jag knappade in och kollade lite
olika TV-inslag
från Colombia här.
Noticias Caracol,
no olvidamos a Wilson.
Och det handlade
mest om en hund.
Wilson.
Jo så är det. Det finns en stor
hjälte som kallas den fyrbente
hjälten här i Colombia.
Han heter Wilson.
Det är en Belgisk valkhund.
Han hittade de första
fynden, alltså det här
nappflaskan, saxen och blöjan.
Och han
likt barnen ska ha varit
med dem i 3-4
dagar. Så att han hittade
fram till barnen någon gång
men han hade självfört
från sökpatrullen.
När barnen hittades
i fredags så hade det gått
24 timmar sen hunden
hade sett senast
sökpatrullen.
Så
Wilson är nu för sunnen
och insatschefen
Pedro Sánchez
som vi hörde tidigare här
han sa att
vi lämnar inte en soldat
i sticket mitt i Amazonas
så att sökingsatsen fortsätter.
Och just nu är det
det som är fokus då
inte om strukturella problemen kanske.
Ja, så är det.
Tack så mycket Ivan.

[Transcript] Dagens Eko / Mörka historien bakom räddningen i Amazonas

Tack.

Och det var allt från Dagens Eko.

Vi hörs igen i morgon.

Programledare var Robin Olin.

Gäst Ivan Garcia

och producerade jordekarl

Kadhammar och Katja Magnusson.

Mejla oss gärna

på Dagens Eko 1

SverigesRadio.se